

Nr 3.

Andra kammarens tredje tillfälliga utskotts utlåtande i anledning av väckt motion om avvägbringande av enhetlighet i fråga om öppethållningstiderna vid vissa telefonstationer på landsbygden.

I en inom riksdagens andra kammare väckt, till dess tredje tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 234, har herr *Jonsson* i Malmgrava *m. fl.* hemställt, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära, att Kungl. Maj:t uppdrager åt telegrafstyrelsen att omedelbart vidtaga åtgärder i syfte att skapa tillfredsställande enhetlighet i fråga om öppethållningstiderna vid de telefonstationer på landsbygden, vilka med nu rådande system icke hållas öppna hela dygnet.

Frågan om telefonstationernas öppethållande har tidigare varit föremål för statsmakternas uppmärksamhet. Sedan Kungl. Maj:t den 13 oktober 1944 bemyndigat telegrafstyrelsen att tillkalla sakkunniga för att inom styrelsen verkställa utredning i frågan om åtgärder till förbättring av landsbygdens telefonförhållanden, avgåvo de sakkunniga (1944 års telefonkommitté) sitt betänkande, i vilket såsom en av huvudpunkterna ingick frågan om driftåtgärder *m. m.* vid landsbygdens telefonstationer. Närmast tog kommittén härvid sikte på utökning av öppethållningstiden vid stationer med 1—99 helårsabonnemang. Kommittén förordade en närmare angiven normalisering av tiderna vid manuellt betjänade stationer. I proposition till 1946 års riksdag framlades sedermera åtskilliga förslag till förbättring av landsbygdens telefonväsen. I anledning av propositionen uttalade riksdagen önsvärdheten av att de föreslagna förbättringarna genomfördes så snart som möjligt.

Utskottet skall här lämna en kortfattad redogörelse för utvecklingen inom nu förevarande område.

Vid telegrafverkets manuellt betjänade telefonstationer med mindre än 100 abonnenter tillämpades följande öppethållningstider, innan nu gällande av 1944 års telefonkommitté föreslagna, normaliserade öppethållningstider infördes.

Vardagar.

Station med

35—99 abonnenter, april—september kl. 7—21
oktober—mars kl. 8—21

Station med

1—34 abonnenter, många olika variationer av öppethållningstider.

Sön- och helgdagar.

Station med

50—99 abonnenter, hela året kl. 8—21

Station med

35—49 abonnenter, hela året kl. 8—10, 13—16, 18—20

Station med

1—34 abonnenter, många olika varianter av öppethållningstider.

1944 års telefonkommitté föreslog följande normaliserade öppethållningstider, vilka telegrafstyrelsen fastställt att normalt gälla.

Vardagar.

Station med

35—99 abonnenter, hela året kl. 7—21

Station med

1—34 abonnenter, april—september kl. 7—21

oktober—mars kl. 8—21

Sön- och helgdagar.

Station med

50—99 abonnenter, hela året kl. 8—21

Station med

1—49 abonnenter, hela året kl. 8—10, 13—16, 18—20

För närvarande äro öppethållningstiderna följande.

Vardagar.

Station med

35—99 abonnenter, 850 stationer: hela året minst kl. 7—21

700 stationer: april—september kl. 7—21

Station med

oktober—mars kl. 8—21

1—34 abonnenter, i enlighet med telefonkommitténs förslag.

Sön- och helgdagar.

Praktiskt taget i enlighet med telegrafkommitténs förslag.

Sammanfattningsvis kan sägas, att öppethållningen vid manuellt betjänade växelstationer med 1—99 abonnenter redan nu är i stort sett enhetlig, så till vida att cirka 1 100 stationer ha minst öppethållningstiderna *vardagar* kl. 7—21 och *sön- och helgdagar* kl. 8—21, medan övriga stationer (ca 3 100) i stort sett hållas öppna minst följande tider, nämligen

Vardagar april—september kl. 7—21

oktober—mars kl. 8—21

Sön- och helgdagar.

hela året: kl. 8—10, 13—16, 18—20

I motionen föreslås följande öppethållningstider:

Vardagar

Station med

1—99 abonnenter, hela året kl. 7—21

Sön- och helgdagar.

Station med

1—99 abonnenter, hela året kl. 8—21.

Utlåtande över motionen har avgivits av telegrafstyrelsen.

Telegrafstyrelsen har beträffande kostnaderna för genomförande av den i motionen föreslagna reformen beräknat kostnaden beträffande station med 20—99 abonnenter till ca 800 000 kr. om året, varav något mera än 200 000 kr. skulle belöpa sig på den utökade vardagsöppethållningen och något mindre än 600 000 kr. på den utökade sön- och helgdagsöppethållningen.

För stationerna med 1—19 abonnenter låte sig motsvarande kostnad icke utan vidare beräknas, eftersom en ändring av öppethållningstiden vid dessa stationer förutsatte en överenskommelse härom mellan vederbörande växelstationsföreståndare och abonnenterna, vilka ha att svara för kostnaderna för stationernas betjäning. Telegrafverket bidroge redan nu till kostnaden för dessa stationers betjäning med 30 kr. per år och huvudabonnemang, d. v. s. med 75 % av årsavgiften för ett abonnemang i lägsta avgiftsklassen.

Över motionen har telegrafstyrelsen i sitt till utskottet avgivna utlåtande anfört i övrigt följande.

Genomförandet av det i den föreliggande motionen framlagda förslaget om utsträckt öppethållning vid växelstationerna medförde icke bara konsekvenser av vittgående ekonomisk natur utan förutsatte även en väsentlig personalförstärkning. Svårigheterna att erhålla personal vore emellertid redan nu mycket stora. För att belysa detta ville styrelsen nämna, att det endast var med största tvekan, som Växelstationsföreståndarnas riksförbund vid i ärendet förda förhandlingar tillstyrkt fastställandet av nu gällande öppethållningstider för stationer med 1—34 abonnenter.

Vidare framhölls, att trafiken under sön- och helgdagar vid stationer med 1—49 abonnenter vore av mycket ringa omfattning. Att vid sådant förhållande binda personal under tider av dagen, då trafikens storlek icke motiverar passning, kunde icke anses vara ekonomiskt försvarligt. Man hade så mycket mindre anledning att göra detta, som den lokala telefonrörelsen, vilken dock vore telegrafverkets största rörelsegren, på senare år gått med direkt förlust i stora delar av landet. Det likväl uppkomna överskottet å rörelsegrenen härrörde sålunda helt från de större telefonnät, som blivit automatiserade, medan övriga nät och speciellt landsbygdsnäten visade underskott.

Styrelsen ville slutligen hänvisa till av statsmakterna utfärdade direktiv angående vissa av det skärpta ekonomiska läget påkallade utgiftsbegränsningar.

I dessa direktiv framhölles nödvändigheten av att även statsverken iakttaga största sparsamhet såväl med materiel som med arbetskraft. Bl. a. framhölles till och med, att läget på arbetsmarknaden i flera fall torde kunna motivera, att man överväger, om det ej vore möjligt att utan allvarlig olägenhet för någon tid inskränka viss eller vissa grenar av verksamheten. Vidare framhölles, att sådana anslagsbehov, som innebära ökad bindning av arbetskraft vid den offentliga förvaltningen utan motsvarande besparing på andra håll, måste bedömas särskilt restriktivt.

Telegrafstyrelsen avstyrker bifall till motionen.

För egen del får *utskottet* anföra följande.

Såsom av den ovan lämnade redogörelsen framgår, är frågan om en normalisering av tiden för öppethållande av landsbygdens telefonstationer såsom ett betydelsefullt led i förbättring i dennas telefonväsen föremål för uppmärksamhet. Med Kungl. Maj:ts bemyndigande har telegrafstyrelsen tillkallat sakkunniga (1944 års telefonkommitté), och dessa ha i sitt betänkande föreslagit vissa åtgärder i det med motionen avsedda syftet. Efter proposition år 1946 har riksdagen godtagit ett program för utveckling och förbättring av landsbygdens telefonväsen, som bygger på betänkandet. Detta program har emellertid av tidsförhållanden, materiel- och personalbrist samt angelägenheten av att iakttaga största möjliga sparsamhet ej hunnit förverkligas i avsedd omfattning. Det synes utskottet därför riktigare att först genomföra det av riksdagen rekommenderade programmet innan längre syftande åtgärder — om än i och för sig lämpliga — ifrågasättas. Om också utskottet behjärtar syftet med motionen och därför helt kan ansluta sig till redan tidigare av riksdagen gjort uttalande i fråga om önskvärdheten av förbättrade telefonförhållanden på landsbygden, finner sig utskottet förhindrat att i nuvarande tidsläge påyrka de ytterligare åtgärder, som i motionen föreslagits. Utskottet hemställer därför,

att motionen II:234 ej måtte föranleda någon andra kammarens åtgärd.

Stockholm den 27 februari 1948.

På utskottets vägnar:

L. O. SKANTZE.

Närvarande: herrar Skantze, Hedqvist, Boman i Stavsund, Persson i Svensköp, Hallberg, Östlund, fru Johansson i Skövde,* herrar Jansson i Aspeboda och Kärlander.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.